

ผลประโยชน์ทับซ้อน

Conflict of Interest

กรมบังคับคดี
กระทรวงยุติธรรม

คำนำ

ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” อันมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีมาตรฐานทางคุณธรรมจริยธรรม เป็นสังคมใหม่ที่ประชาชนไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตทุกรูปแบบโดยได้รับความร่วมมือจากรัฐเพื่อให้เกิดความโปร่งใสทัดเทียมนานาอารยประเทศ โดยเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวและเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐแปลงแนวทางและมาตรการตามยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี แผนปฏิบัติราชการประจำปี และสนับสนุนงบประมาณตามแผนงานบูรณาการที่เกี่ยวข้อง อันแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลมุ่งเน้นที่จะส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในองค์กร รวมทั้งส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของหน่วยงาน อันจะเป็นกลไกหนึ่งในการป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

กรมบังคับคดีเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคม การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ บริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยยึดหลักการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นธรรมและโปร่งใส ภายใต้วิสัยทัศน์ “บังคับคดีอย่างมีอาชีพ บนพื้นฐานความเป็นธรรม ตามมาตรฐานสากลอย่างมั่นคง” ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมและจิตสำนึกในการรักศักดิ์ศรีความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ จึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดทำคู่มือฉบับนี้ขึ้น เพื่อเป็นการให้องค์ความรู้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และเพื่อเป็นการปลูกฝังด้านความคิดให้มีความตระหนัก และสามารถแยกแยะเรื่องประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้

กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมบังคับคดี

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สารบัญ

บทนำ

ตอนที่ ๑ ทำความรู้จักกับประโยชน์ทับซ้อน

๑. ความหมายของประโยชน์ทับซ้อน โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)
๒. การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

ตอนที่ ๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาประโยชน์ทับซ้อน

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
๒. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓
๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะในการพิจารณาเกี่ยวกับการให้-รับของขวัญและ/หรือผลประโยชน์อื่นใด

ตอนที่ ๔ แนวทางการปฏิบัติงานของกรมบังคับคดีเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ปฏิบัติงานตามภารกิจของกรม
๒. กิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ตอนที่ ๕ ตัวอย่างการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมบังคับคดี

บรรณานุกรม

บทนำ

กรมบังคับคดีเป็นองค์กรซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง คดีล้มละลาย และคดีฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำสั่งศาล การชำระบัญชีตามคำสั่งศาล การวางทรัพย์ และการประเมินราคาทรัพย์สิน โดยดำเนินการยึดอายัด และจำหน่ายทรัพย์สิน รวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ตลอดจนกำกับกำกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพื่อให้เจ้าหนี้ ลูกหนี้และผู้มีส่วนได้เสียได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติตามภารกิจของกรมบังคับคดีอย่างเสมอภาค เจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมบังคับคดีจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นธรรมและโปร่งใส ซึ่งลักษณะการปฏิบัติงานอาจมีหลายส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน อาทิเช่น ผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีบางสำนักงานอาจมีการแบ่งแยกบัญชีเงินฝากธนาคาร เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดตอบแทนจากธนาคารเจ้าของบัญชี กรณีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือเจ้าพนักงานบังคับคดี เช่น อาจมีการใช้ดุลยพินิจในการพิจารณามีคำสั่งในสำนวนคดีโดยไม่เป็นไปอย่างเที่ยงธรรม เอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพื่อหวังสิ่งตอบแทน เช่น เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจใช้ดุลยพินิจในการสั่งให้เจ้าหนี้บางรายได้รับชำระหนี้ในคดีล้มละลาย กรณีเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีอาจมีการจัดทำบัญชีรับจ่ายเงินโดยไม่เป็นตามระบบและระเบียบ เช่น จะดำเนินการจัดทำบัญชีรับจ่ายเงินอย่างรวดเร็วสำหรับผู้แทนโจทก์หรือบุคคลบางกลุ่มเพื่อหวังสิ่งตอบแทนหรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ตอบแทน กรณีเจ้าหน้าที่ธุรการอาจมีการปฏิบัติหน้าที่โดยหวังประโยชน์ตอบแทน เช่น การหาสำนวนโดยรวดเร็วเฉพาะคดีที่อาจมีผู้ให้ประโยชน์ และกรณีพนักงานเดินหมายที่มีโอกาสพบปะกับบุคคลภายนอก อาจมีการกระทำซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อบุคคลหรือคู่ความในคดีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่น การส่งหมายอาจไม่เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยชัดเจนโปร่งใสตรวจสอบได้และป้องกันการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนกรมบังคับคดีจึงมีแนวทางปฏิบัติ ขอบเขต และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนตามที่ปรากฏในคู่มือนี้

ตอนที่ ๑ ทำความรู้จักกับประโยชน์ทับซ้อน

๑. ความหมายของประโยชน์ทับซ้อน โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

ประโยชน์ทับซ้อน คือ สถานการณ์หรือการกระทำของบุคคล (ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท ผู้บริหาร) มีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องจนส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาหรือไม่เจตนา หรือบางเรื่องเป็นการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนไม่เห็นว่าเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใด พฤติกรรมเหล่านี้เป็นการกระทำความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (ประโยชน์ของส่วนรวม) แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง

๒. การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

๑) ประโยชน์ส่วนบุคคล

ประโยชน์ส่วนบุคคล หมายถึง การที่บุคคลทั่วไปในสถานะเอกชนหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐในสถานะเอกชน ได้ทำกิจกรรมหรือได้กระทำการต่างๆ เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ครอบครัว ญาติ เพื่อน หรือ ของกลุ่มในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ การทำธุรกิจการค้าการลงทุน เพื่อหาประโยชน์ในทางการเงิน หรือในทางทรัพย์สินต่างๆ เป็นต้น ยกเว้นการกระทำเนื่องจากความสัมพันธ์ที่สมควรแก่หน้าที่และฐานะารูปเพื่อปกป้องสิทธิโดยชอบธรรมที่ไม่เกินไปกว่าสิทธิของผู้ถูกปกป้อง หรือเป็นการใช้สิทธิในฐานะองค์กรเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อปกป้องสถานะ ความสัมพันธ์และสิทธิกับหน่วยงานและรัฐ เว้นแต่มีบทกฎหมายที่ห้ามไว้ชัดเจน

๒) ประโยชน์ส่วนรวม (ประโยชน์สาธารณะ)

๒.๑ ประโยชน์ส่วนรวม (ประโยชน์สาธารณะ) หมายถึง ผลได้อันเกิดจากการจัดทำบริการสาธารณะของภาครัฐเพื่อให้ประชาชนส่วนรวมได้รับประโยชน์ รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนประชาชนเพื่อมุ่งประโยชน์โดยรวม

๒.๒ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม หมายถึง การที่บุคคลใดๆ ในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐ) ได้กระทำการใดๆตามหน้าที่ หรือได้ปฏิบัติหน้าที่อันเป็นการดำเนินการในอีกส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากการดำเนินการ ตามหน้าที่ในสถานะของเอกชน การกระทำการใดๆ ตามหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีวัตถุประสงค์ หรือมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม หรือ การรักษาประโยชน์ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ของรัฐ การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและจะมีรูปแบบของความสัมพันธ์ หรือมีการกระทำในลักษณะต่างๆกันที่เหมือนหรือคล้ายกับการกระทำของบุคคลใน

สถานะเอกชน เพียงแต่การกระทำในสถานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐกับการกระทำในสถานะเอกชน จะมีความแตกต่างกันที่วัตถุประสงค์เป้าหมายหรือประโยชน์สุดท้ายที่แตกต่างกัน

๓) การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใดตกอยู่ในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่างๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติห้ามไว้และเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นยังได้เข้าไปพิจารณาดำเนินการในกิจการสาธารณะที่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในกิจการของรัฐเพื่อประโยชน์ของรัฐ แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้พิจารณาได้มีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้าไปแอบแฝง หรือได้นำประโยชน์ส่วนตัวเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ซึ่งรวมถึงการนำเอาการมีส่วนได้เสียในรูปแบบต่างๆ หรือการมีผลประโยชน์แอบแฝงหรือการนำความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้องในการตัดสินใจในการดำเนินการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่ของการดำเนินงานที่เป็นกิจการส่วนรวมของรัฐ เช่น การบริหารงานภาครัฐหรือในการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐแล้ว การพิจารณาดำเนินการดังกล่าวข้างต้นของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้นำประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการดำเนินการใดๆ ที่เป็นงานในอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การดำเนินการที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

รูปแบบของการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม สามารถจำแนกการกระทำออกเป็นรูปแบบต่างๆ ได้ เช่น

(๑) การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราว ในกิจการที่เป็นของส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐและทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์

(๒) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ การรับของขวัญและผลจากการรับทรัพย์สินนั้นได้ส่งผลหรือมีผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่

(๓) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้ข้อมูลภายในของรัฐ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายหรือการสั่งการตามกฎหมายหรือตามอำนาจหน้าที่ และได้ใช้ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์สำหรับตนเอง ครอบครัว บริวาร ญาติหรือพวกพ้อง และจะส่งผลกระทบต่อทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพหรืออาจจะส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐเกิดการเอื้อประโยชน์ หรือทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

(๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำงานพิเศษต่างๆ โดยใช้เวลาในระหว่างที่จะต้องปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ให้กับรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ

(๕) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เข้ามาทำธุรกิจกับหน่วยงานภาครัฐ ในลักษณะที่เข้ามามีส่วนได้เสียในสัญญาต่างๆ ที่ได้ทำไว้กับหน่วยงานของรัฐ

(๖) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำงานในภาคเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นในภายหลัง อันเป็นเวลาต่อเนื่องเมื่อได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว การที่เจ้าหน้าที่ของ

รัฐได้กำหนดโครงการสาธารณะ และได้นำโครงการนั้นไปลงในพื้นที่ของตนเพื่อเอื้อประโยชน์สวนตนหรือของพวกพ้อง

(๗) การมีอคติในการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจเพื่อมุ่งตอบสนองแก่หน่วยงานอื่นโดยหน่วยงานหนึ่ง เช่น การดำรงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่รัฐซ้อนกันทั้งสองหน่วยงานที่มีบทบาทขัดแย้งกัน ได้ใช้อำนาจหน้าที่เพื่อรับใช้ผลประโยชน์ของอีกหน่วยงานหนึ่ง

ตอนที่ ๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาประโยชน์ทับซ้อน

การขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมนั้นเป็นปัญหาที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริตคอร์รัปชัน กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดการนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันมากเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีมาตรการในการป้องกันไม่ให้เกิดสถานการณ์การขัดกันของผลประโยชน์เกิดขึ้น หรือเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ต้องควบคุม ตรวจสอบ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะไม่นำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันทำให้ส่วนรวมต้องเสียหาย

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท ที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษาตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบ ของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าวเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

๒. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้อำนาจในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลูก ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการี หรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

(๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูป

(๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ ราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชา หรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงาน หรือสถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้วให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอน ส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ และกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิกแล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

๓. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออรรถยาศัยไมตรี และให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่เป็นรางวัล ให้โดยเสน่หา หรือเพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สิน หรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยวที่พักราคาอาหาร หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินให้ในภายหลัง

“ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดีการแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้ การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใด ๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่าในกรณีใดๆ มิได้

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามีได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ ๕

ข้อ ๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ ถ้ามิใช่เป็นการรับของขวัญตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ ๘

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ผู้มาติดต่องานหรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน เป็นต้น

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการได้รับสัมปทาน เป็นต้น

(๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นต้น

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เฉพาะกรณีการรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยม และของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๙ ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญ หรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

(๒) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจาก (๑) หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่สอดส่อง และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามระเบียบนี้แก่หน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติในการให้ของขวัญหรือรับของขวัญฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเพื่อดำเนินการ ตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชนทั่วไป ในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจในโอกาสต่าง ๆ ตามปกติ ประเพณีนิยม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออก โดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจ แทนการให้ของขวัญ ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง แนะนำหรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

๔. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ส่วนคำปรารภได้กล่าวถึงค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๙ ประการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ๙ ข้อ ดังนี้

- (๑) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
- (๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัวและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- (๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- (๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

(๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

ข้อ ๕ ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ สว่นรวมของประเทศชาติ เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูง หรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่นเพราะชอบหรือชัง

(๒) ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติการใดในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ ในกรณีมีความเคลือบแคลงหรือสงสัยให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

(๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการ หรือประโยชน์ส่วนรวม กับประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนกลุ่มอันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ข้อ ๖ ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับซึ่งของขวัญ แทนตนหรือญาติของตน ไม่มาก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

(๒) ไม่ใช้ตำแหน่งหรือกระทำการที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด เพราะมีอคติ

(๓) ไม่เสนอหรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือการดำเนินการหรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือประมวลจริยธรรมนี้

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะในการพิจารณาเกี่ยวกับ การให้-รับของขวัญและ/หรือผลประโยชน์อื่นใด

การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นรูปแบบหนึ่งของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ ประกอบกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด รัฐสภาได้ตราเป็นกฎหมายเฉพาะซึ่งหากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่าฝืนจะมีโทษตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน จึงเสนอข้อคำถามเป็นกรอบความคิดที่ใช้ในการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับของขวัญและ/หรือผลประโยชน์ มี ๓ คำถาม ดังนี้

๑. เราควรรับหรือไม่
๒. เราต้องรายงานหรือไม่
๓. เราสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่

๑. เราควรรับหรือไม่

ตามหลักการทางจริยธรรมแม้ว่าเราจะไม่ควรรับ แต่มีหลายโอกาสที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้ หรือเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม อย่างไรก็ตามมีหลายโอกาสที่ไม่เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะรับ

๑) ถ้าเป็นการให้เงิน จะต้องปฏิเสธไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดๆ การรับเงินสดหรือสิ่งใดๆที่สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงิน เช่น ล็อตเตอรี่ หุ่น พันธบัตร เป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมและอาจเข้าข่ายการรับสินบน

การถูกเสนอสิ่งใดๆนอกเหนือจากเงินนั้น สิ่งที่ควรนำมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ คือ ทำไมเขาจึงเสนอให้ และความประทับใจต่อของขวัญและ/หรือผลประโยชน์จะส่งผลต่อการตัดสินใจหรือการทำงานในอนาคตหรือไม่

ถ้าทำงานอยู่ในกลุ่มเสี่ยง อ่อนไหว หรืออยู่ในข่ายที่ต้องได้รับความไว้วางใจเป็นพิเศษ เช่น งานตรวจสอบภายใน และงานตรวจคุณภาพต่างๆ การจัดซื้อจัดจ้าง การออกไปอนุญาต หรือการอนุมัติ/อนุญาตต่างๆ ฯลฯ จะต้องปฏิบัติตามนโยบายและหลักจริยธรรมเรื่องนี้มากกว่าบุคคลกลุ่มอื่น

๒) การรับก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมหรือไม่ หากการรับก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์สาธารณะแล้วผลประโยชน์ส่วนตัวที่ได้รับกลายเป็นมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือก่อให้เกิดข้อสงสัยต่อสาธารณชนว่าเป็นการประพฤติโดยมิชอบ

หลักการปฏิบัติงานในภาครัฐอยู่บนพื้นฐานที่ว่า “การกระทำและการตัดสินใจใดๆจะต้องกระทำด้วยความเป็นกลางปราศจากการมีส่วนได้เสียในการให้บริการ และปกป้องผลประโยชน์ของสังคมไทยโดยรวม” ดังนั้นองค์กรหรือบุคคลใดๆไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบ ผลประโยชน์ให้กับองค์กรหรือ

ตนเองเหนือองค์กรหรือบุคคลอื่น ทำให้เกิดความสั่นคลอนความเชื่อถือว่าว่างใจที่ประชาสังคมมีต่อภาครัฐและทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม

๒. เราต้องรายงานหรือไม่

การรายงานการรับของขวัญและ/หรือผลประโยชน์ตัดสินจากหลักการต่อไปนี้

๒.๑) ธรรมชาติของผู้ให้ พิจารณาตามกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งนโยบายของหน่วยงาน เช่น การห้ามรับของขวัญหรือประโยชน์จากคู่สัญญา/องค์กรหรือบุคคลที่กำลังจะทำการค้า การสัญญาว่าจะให้-รับกับองค์กรหรือบุคคลที่จะขอทำใบอนุญาตหรือรับการตรวจสอบด้านต่างๆ

หน่วยงานควรกำหนดนโยบายด้านนี้ให้เคร่งครัดและมีกระบวนการที่ช่วยให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถจัดการเรื่องนี้ได้อย่างเหมาะสม การรายงานรับของขวัญและ/หรือผลประโยชน์ใดๆต้องมีการลงทะเบียนรับอย่างเป็นทางการ

๒.๒) บทบาทหน้าที่ในองค์กร ถ้าข้าราชการนั้นๆทำงานในขอบข่ายที่อ่อนไหวและต้องการความเชื่อถือว่าว่างใจเป็นพิเศษและ/หรือกลุ่มที่เกี่ยวกับการได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ทั้งจากระดับองค์กร และระดับบุคคล เช่น งานตรวจสอบ งานจัดซื้อจัดจ้าง การให้ใบอนุญาต/ยึด เป็นต้น ควรให้แน่ใจที่สุดว่าตัวท่านและองค์กรมีความเที่ยงธรรม และจะไม่ถูกตั้งข้อสงสัยแม้ว่าหน่วยงานมิได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการห้ามรับของขวัญและ/หรือผลประโยชน์ใดๆและมีได้กำหนดให้รายงานการรับของขวัญและ/หรือผลประโยชน์นั้น

แนวทางพิจารณาในทางปฏิบัติ

ของขวัญทั้งหมดที่มีค่าทางวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ เช่น งานศิลปะ พระพุทธรูป เครื่องประดับโบราณ ฯลฯ แม้จะมีขนาดเล็กหรือเป็นเรื่องเล็กน้อย ของขวัญชิ้นนั้นๆย่อมเป็นทรัพย์สินขององค์กร ไม่ว่าจะมียุทธราคาเท่าใด

ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ต้องรายงานและอาจเก็บเป็นของตนเองได้

ของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆเมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้

ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาด ระหว่าง ๓,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท และเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องรับให้องค์กรโดยหัวหน้าส่วนราชการตัดสินว่าสมควรให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้นๆรับทรัพย์สินดังกล่าวหรือไม่

ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์มีค่าทางการตลาดมากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ให้ส่งมอบเป็นทรัพย์สินขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะหรือตามความเหมาะสม องค์กรอาจพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเก็บรักษาของไว้เป็นกรณีไป เช่น ของขวัญในการย้ายหน่วยงานในขณะดำรงตำแหน่งเดิม

ของขวัญในโอกาสเกษียณอายุราชการหรือลาออกจากงาน ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่เพื่อนร่วมงานให้เมื่อเจ็บป่วย เป็นต้น

ถ้าในปีงบประมาณใดๆคุณค่ารวมของของขวัญและ/หรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียว กลุ่มเดียวกัน หรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กันหลายๆครั้ง เมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

ถ้าในปีงบประมาณใดๆได้ของขวัญและ/หรือผลประโยชน์จากผู้รับบริการแม้จะต่างคนต่างกลุ่ม เพื่อเป็นการขอบคุณในการให้บริการที่ดี เมื่อรวมกันแล้วมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างนั้น

ถ้าในปีงบประมาณใดๆได้ของขวัญและ/หรือผลประโยชน์จากผู้รับบริการที่ได้อย่างสม่ำเสมอ บ่อยครั้ง อาจทำให้เกิดข้อสงสัยจากประชาชนว่ามีอิทธิพลบิดเบือน ก่อให้เกิดอคติในการให้บริการของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกชอบและคาดหวังว่าจะได้รับของขวัญและหรือผลประโยชน์เมื่อมีผู้มารับบริการ ควรปฏิเสธการรับ

เงินสดหรือสิ่งใดๆที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ เช่น หุ้น พันธบัตร ล็อตเตอรี่ ต้องปฏิเสธไม่รับไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ

๓. เราจะเก็บรักษาไว้เองได้หรือไม่

๓.๑) ปกติสามารถเก็บรักษาไว้เองได้หากมีค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

๓.๒) หากมีราคาทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท ส่วนราชการต้องพิจารณาตัดสินว่าข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้นๆเก็บไว้เองได้หรือไม่

๓.๓) หากราคามากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จะต้องให้เป็นทรัพย์สินของส่วนราชการ และส่วนราชการพิจารณาตัดสินว่าจะใช้ประโยชน์อย่างไร

กฎแห่งความเสี่ยง

การรับของขวัญและผลประโยชน์ใดๆเป็นสาเหตุให้สาธารณชนรับรู้ว่ามี การปฏิบัติอย่างมีอคติ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ก่อให้เกิดการทำลายความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนต่อภาครัฐและต่อข้าราชการ

กฎแห่งความเสี่ยง ๒ ประการที่สำคัญ คือ

๑. ความพยายามที่จะหลบเลี่ยงกฎเกณฑ์โดยตีค่าราคาของขวัญและ/หรือผลประโยชน์น้อยกว่าความเป็นจริง การตีค่าราคาต่ำกว่าความเป็นจริงนั้น บุคคลอาจจงใจตนเองหรือจงใจผู้อื่นให้คิดว่าของขวัญและ/หรือผลประโยชน์นั้นๆมีค่าต่ำกว่าที่เป็นจริง เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงาน การกระทำดังกล่าวนี้เป็นการคดโกงและหลอกลวงซึ่งเข้าข่ายฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒. การเพิกเฉยมองข้ามความผิดและละเลยต่อผลที่เกิดขึ้น

การรับของขวัญและ/หรือผลประโยชน์ใดๆ อาจทำให้ติดเป็นนิสัยอย่างรวดเร็ว และก่อให้เกิดความคาดหวังเสมอว่าจะได้รับของขวัญและ/หรือผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทำให้เกิดความรู้สึกชอบหรืออยากปฏิบัติต่อผู้รับบริการ หรือผู้รับงาน – รับจ้าง – รับเหมา ฯลฯ ที่เป็นผู้ให้ของขวัญและ/หรือผลประโยชน์โดยอิทธิพลของความชอบหรือประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับทำให้มีการปฏิบัติตอบแทนเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด

ในสถานการณ์เช่นนี้ ผู้รับจ้าง ผู้รับเหมา หรือผู้รับจัดซื้อ อาจรับรู้ผิดพลาดและเข้าใจว่าการรับจ้างต่างๆไม่ ต้องทำในระดับมาตรฐานหรือลดคุณค่าการบริการ นอกจากนั้นหากเกิดการปฏิบัติเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีพฤติกรรมเคยชินกับ “การรับรางวัล” จากการปฏิบัติหน้าที่และละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการรับสินบน

ความเชื่อถือว่าวางใจและจริยธรรมเป็นรากฐานของการบริหารภาครัฐที่ดี เมื่อเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าหน่วยงานใด จะถูกคาดหวังให้ปฏิบัติหน้าที่และตัดสินใจโดยปราศจากอคติ ถูกคาดหวังไม่ให้แสวงหาของขวัญและ/หรือผลประโยชน์ใดๆ นอกเหนือจากเงินเดือนและสวัสดิการที่รัฐจัดให้

แม้ว่านโยบายของหน่วยงานหลายแห่งจะอนุญาตให้รับของขวัญได้ โดยถือว่าเป็นของที่ระลึกในโอกาสที่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามควรมีขอบเขตในการรับเสมอ การฝ่าฝืนจะนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการทุจริตและทำลายชื่อเสียงทั้งต่อตนเองและองค์กร

ตอนที่ ๔ แนวทางการปฏิบัติของกรมบังคับคดีเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

กรมบังคับคดีมีนโยบายส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดมีจิตสำนึกในด้านคุณธรรมและจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ราชการในส่วนที่ตนรับผิดชอบเป็นไปตามกฎหมาย รักษาประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามภารกิจของกรมบังคับคดี และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อราชการโดยรวม จึงจัดให้มีข้อบังคับเกี่ยวกับมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่กรมบังคับคดี รวมถึงการวางแนวนโยบายการปฏิบัติงานด้วยความสุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้ ดังนี้

๑. การปฏิบัติงานตามภารกิจของกรม

การจัดทำคู่มือการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมบังคับคดี ประกาศกรมบังคับคดีเกี่ยวกับมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่กรมบังคับคดี

- ๑) ประกาศกรมบังคับคดี ฉบับลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๘ เรื่อง มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่กรมบังคับคดี
- ๒) ประกาศกรมบังคับคดี ฉบับลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เรื่อง ข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมบังคับคดี
- ๓) คู่มือการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมบังคับคดี
- ๔) ประกาศกรมบังคับคดี ฉบับลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ เรื่อง จรรยาสำหรับผู้ทำหน้าที่ประเมินราคาทรัพย์สินกรมบังคับคดี
- ๕) ประกาศกรมบังคับคดี ฉบับลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ เรื่อง ประกาศนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของกรมบังคับคดี
- ๖) ข้อบังคับกรมบังคับคดีว่าด้วยจรรยาบรรณของเจ้าพนักงานบังคับคดีและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กรมบังคับคดี พ.ศ.๒๕๕๘
- ๗) คำสั่งกรมบังคับคดี ที่ ๔๓/๒๕๓๐ เรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานในกรมบังคับคดี
- ๘) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๒ (๓) ประกอบกับประกาศกรมบังคับคดี เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญในกรมบังคับคดี ให้พิจารณาโดยคำนึงถึงผลงาน ศักยภาพ และความประพฤติ ไม่ใช่ความสัมพันธ์ส่วนตัว ทั้งนี้ให้คำนึงถึงประโยชน์ราชการเป็นอันดับแรก

นอกจากมีการกำหนดมาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรมแล้ว กรมบังคับคดีได้การนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการปฏิบัติงาน เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง สะดวกต่อผู้รับบริการ และ

สามารถกำกับดูแลตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้เกิดความโปร่งใส ลดการใช้ดุลยพินิจของผู้ปฏิบัติงาน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

๑) การประชาสัมพันธ์ผ่านระบบโซเชียลมีเดีย (You Tube)

๒) เผยแพร่ข้อมูลการขายทอดตลาดทรัพย์สินผ่าน Application on mobile “LED Property” ซึ่งแอฟริเคชันนี้จะมีข้อมูลการขายทอดตลาดที่เป็นปัจจุบัน สามารถสืบค้นข้อมูลได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว พร้อมทั้งมีคู่มือการซื้อขายทรัพย์สินสำหรับผู้สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด เพื่อทำความเข้าใจในเบื้องต้น

๓) การประเมินราคาทรัพย์สินด้วย GPS เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจในการประเมินราคาทรัพย์สิน เพื่อให้เกิดความถูกต้อง ชัดเจน และเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้เสีย

๔) ระบบการโอนเงินเข้าบัญชี (E - Payment)

๕) ระบบการวางเงินประกันเข้าซื้อทรัพย์สิน (EDC - Payment)

๖) ระบบค้นหาทรัพย์สินสินรอการขายทอดตลาด (Led Application Plus)

๗) ระบบการประมูลขายทอดตลาดด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ (E - Offering Auction Pilot Project System) เป็นระบบการเสนอราคาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการเพิ่มช่องทางการให้บริการประชาชนที่สนใจเข้าซื้อทรัพย์สินของกรมบังคับคดี เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของกรมบังคับคดี ทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทั่วถึง เป็นธรรม และเป็น การสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในกระบวนการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดี

๘) การสอบถามสถานะคดี หรือการนัดคดีผ่านเว็บไซต์กรมบังคับคดี

๙) โครงการพัฒนาระบบ e - Filing ซึ่งคู่ความสามารถยื่นคำร้องผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และตรวจสอบสถานะคดีได้

๑๐) การทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับหน่วยงานอื่น ในการประสานข้อมูล หรือความร่วมมือ เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมบังคับคดีโปร่งใสมยิ่งขึ้น

๒. กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ภายใต้บริบทของสังคมปัจจุบันซึ่งมีการสื่อสารและเชื่อมโยงข้อมูลกันอย่างรวดเร็วเนื่องจากเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยทำให้กรมบังคับคดีต้องมีการพัฒนาบทบาทหน้าที่ในด้านต่างๆ เพื่อให้ทันต่อสภาวะการณ์ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือสังคมได้อย่างทันทั่วถึง โดยเฉพาะปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบก็ได้มีการพัฒนาตามระบบเทคโนโลยีไปด้วย กรมบังคับคดีจึงกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในหลายช่องทาง ดังนี้

๑) ช่องทางการรับเรื่องร้องเรียน

- โทรศัพท์สายตรงผู้บริหาร หรือ e - mail ผู้บริหาร ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

- Help desk (พบผู้บังคับบัญชา หรือผู้ได้รับมอบหมาย)

- เว็บไซต์กรมบังคับคดี
- ศูนย์รับเรื่องร้องเรียน สำนักงานเลขานุการกรม หรือกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมประจำกรมบังคับคดี ด้วยตนเอง , โทรศัพท์ , โทรสาร , ไปรษณีย์

- การรับฟังความเห็นผ่านเว็บไซต์กรมบังคับคดี
- การสร้างเชื่อมโยงเครือข่ายภาคประชาชนในโครงการ “วิทยาการตัวคูณ
- การรับฟังประชาพิจารณ์ (Hearing)

๒) กิจกรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต และโปร่งใส

- การรณรงค์ไม่รับของขวัญ สินน้ำใจ โดยมีอธิบดีและผู้บริหารเป็นแบบอย่าง
- แนวทางการปฏิบัติงานและส่งเสริมไม่รับผลประโยชน์ เช่น การห้ามเจ้าหน้าที่กรมบังคับคดีเข้าซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาด การห้ามเจ้าหน้าที่รับเป็นทนายความให้แก่คู่ความในคดี

- โครงการคุณภาพชีวิตและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน
- แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔
- การประสานความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) เพื่อให้คำแนะนำ

ในการจัดทำระบบและกระบวนการจ่ายเงินในคดีให้รวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส และเป็นธรรม

- การสร้างความเข้าใจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินการของกรมบังคับคดี ภายใต้กรอบรายงานผลการจัดอันดับความยุ่งยากในการประกอบธุรกิจ (Ease Doing Business)

- ประกาศเจตจำนงกรมบังคับคดี เรื่อง การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นธรรม และโปร่งใส

- โครงการประกวดคนดีศรีบ้านเย็น
- การมีบัตรแสดงตนตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน
- จัดบอร์ดภาพผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกท่านแสดงให้ผู้รับบริการได้ทราบอย่างชัดเจน
- มีการประกาศแสดงขั้นตอนงานและระยะเวลาในการติดต่อราชการที่ชัดเจนให้

ผู้รับบริการได้ทราบ

ตอนที่ ๕ ตัวอย่างการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมบังคับคดี

๑. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนิติกร มีพฤติกรรมเรียกรับเงินจากจำเลยในคดี โดยอ้างว่าสามารถช่วยเหลือจำเลยในการเจรจาประนอมหนี้กับโจทก์ เพื่อให้จำเลยสามารถซื้อทรัพย์สินคืนจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินได้ แต่ข้าราชการรายนี้ไม่สามารถดำเนินการตามที่กล่าวอ้าง จำเลยจึงขอเงินคืนแต่ได้รับการบ่ายเบี่ยงจึงเข้าร้องเรียนต่อผู้อำนวยการสำนักงาน ข้าราชการรายนี้จึงได้คืนเงินที่เรียกรับให้แก่จำเลยและข้าราชการรายนี้ยังขาดราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยมีได้แจ้งเหตุให้ผู้บังคับบัญชาทราบและไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย

พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และฐานจงใจละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรและไม่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการอีกเลย ตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ตามข้อ ๔ (๒) ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง

โทษ ไล่ออกจากราชการ

๒. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนิติกร จำนวน ๓ ราย ได้กระทำความผิดวินัยร่วมกันโดยการขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นทรัพย์สินของลูกหนี้คดีล้มละลายในที่ประชุมเจ้าหนี้ โดยอ้างว่าได้มีขายโดยวิธีธรรมดามาแล้วหลายครั้ง แต่ไม่มีผู้เข้าสู่ราคา ซึ่งในการขายทรัพย์สินของลูกหนี้ดังกล่าวเป็นการขายโดยเอื้อประโยชน์ให้แก่ญาติของนิติกรหนึ่งในสามรายนี้ อีกทั้งยังเป็นการขายทรัพย์สินที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากมิได้เป็นการอนุมัติขายโดยเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ซึ่งเป็นเจ้าของสำนวนและมีโฉมดินที่ประชุมเจ้าหนี้ จนเป็นเหตุให้ผู้รับมอบอำนาจของเจ้าหนี้คัดค้านการขายเนื่องจากเห็นว่าเป็นการขายในราคาต่ำ และได้มีการร้องเพิกถอนการขายต่อศาลในเวลาต่อมา ซึ่งพฤติกรรมการกระทำร่วมกันของข้าราชการทั้งสามรายดังกล่าว มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าได้มีส่วนร่วมรู้เห็นในการขายทรัพย์สินที่ไม่ถูกต้อง

พฤติการณ์เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ดังนี้

๑. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนิติกรระดับ ๕ กระทำความผิดวินัยฐานอาศัย หรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น ตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

๒. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนิติกรระดับ ๗ วรรคทำความผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอุตสาหะ เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๘๔ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

๓. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนิติกรระดับ ๘ วรรคทำความผิดวินัยฐานอาศัย หรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น ตามมาตรา ๘๒

วรรคสอง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอดสุภาพ เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๘๔ วรรคแรก และฐานกระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความ เที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน ตามมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

- โทษ ๑. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนิติกรระดับ ๕ ตัดเงินเดือนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๒ เดือน
๒. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนิติกรระดับ ๗ ว ภาคทัณฑ์
๓. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนิติกรระดับ ๘ ว ตัดเงินเดือนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๒ เดือน

๓. ลูกจ้างประจำ ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ มีพฤติกรรมนำรถยนต์ของราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ในเวลาราชการและไม่ดูแลรักษารถยนต์ให้อยู่ในสภาพดี ตีมีสุราขณะปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ ขับรถยนต์โดยประมาท เลินเล่อปราศจากความระมัดระวัง ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ดี เท่าที่ควร ไม่ช่วยเหลืองานของส่วนรวม ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เพราะมีอาการมึนเมา แต่งกายไม่สุภาพ ชอบเสียง ดังอะอะโวยวาย และพูดจาไม่สุภาพต่อหน้าประชาชนผู้มาติดต่อราชการ

พฤติกรรมเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือ ความก้าวหน้าแก่ราชการตามข้อ ๓๑ ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอดสุภาพ ไม่เอาใจใส่ระมัดระวังรักษา ประโยชน์ของทางราชการ และประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ ตามข้อ ๓๒ ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของ ผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ตามข้อ ๓๖ ฐานไม่ปฏิบัติ ตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ และไม่ประพฤติตนในกรอบจรรยาบรรณ ตามข้อ ๓๙ ฐานไม่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ตามข้อ ๔๐ ฐานประพฤติตนไม่สุภาพเรียบร้อย และไม่ช่วยเหลือระหว่างผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ตามข้อ ๔๑ และฐานไม่รักษาชื่อเสียงของตน และรักษาเกียรติศักดิ์ ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสีย ตามข้อ ๔๖ แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำ ของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗

โทษ ลดขั้นค่าจ้าง ๑ ขั้น

๔. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนิติกร ได้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนวนการบังคับคดีแพ่งโดยการยึดที่ดิน ของจำเลย ซึ่งในการยึดที่ดินดังกล่าว ข้าราชการรายนี้ได้ดำเนินการแจ้งการยึดให้เจ้าพนักงานที่ดินทราบภายหลัง จากที่ได้ทำการยึดแล้วล่าช้าประมาณ ๘ เดือน เป็นเหตุให้มีการยึดที่ดินของจำเลยซ้ำในคดีอื่นอีก และได้มีการขาย ทอดตลาดเสร็จสิ้นไปก่อนคดีนี้

พฤติกรรมเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติราชการด้วยความอดสุภาพ ไม่เอาใจใส่ ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๘๔ วรรคแรก และฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไป

ตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ ตามมาตรา ๘๕ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

โทษ ภาคทัณฑ์

๕. พนักงานราชการ ตำแหน่งนิติกร ได้กระทำผิดวินัยกรณีเรียกรับเงินจากจำเลยในคดีแพ่ง โดยอ้างว่าสามารถช่วยเหลือขอลดหยอดหนี้กับโจทก์และสามารถนำทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้คืนให้แก่จำเลยได้ และจะนำเงินที่จำเลยส่งมอบไปชำระหนี้ให้แก่โจทก์ แต่เมื่อได้รับเงินจากจำเลยแล้ว พนักงานราชการรายนี้ก็ได้ดำเนินการตามที่ตนกล่าวอ้าง จำเลยจึงได้ติดต่อกับโจทก์เพื่อชำระหนี้ด้วยตนเอง หลังจากนั้นจำเลยจึงทวงถามเงินของตนจากพนักงานราชการรายนี้คืน แต่ก็ได้คืนเงินเพียงบางส่วน ซึ่งในส่วนที่เหลือ เมื่อได้รับการทวงถามก็บ่ายเบี่ยงโดยตลอด จนกระทั่งจำเลยต้องแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน

พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามข้อ ๒๔ (๑) และฐานประพฤติกู้ช่วยอย่างร้ายแรง ตามข้อ ๒๔ (๘) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

โทษ ไล่ออกจากราชการ

หากพบเห็นพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตประพฤติมิชอบ

สามารถแจ้งข้อมูลได้ทุกวันตลอด ๒๔ ชั่วโมง ได้โดยช่องทางดังนี้

อธิบดีกรมบังคับคดี โทรศัพท์ ๐ ๒๘๘๑ ๔๘๐๐ โทรสาร ๐ ๒๔๓๓ ๖๐๑๑

e - mail : ruenvade.s@led.mail.go.th

กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม โทรศัพท์ ๐ ๒๘๘๑ ๔๘๐๘ โทรสาร ๐ ๒๘๘๑ ๔๙๓๐

หรือแจ้งผ่านเว็บไซต์ www.led.go.th

บรรณานุกรม

สำนักกฎหมายสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต. คู่มือการปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่
ของรัฐ เพื่อดำเนินการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวมตาม
มาตรา ๑๐๐ แห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.
นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๑๕๕๕

กำชัย จงจักรพันธ์. การขัดกันแห่งผลประโยชน์และมาตรา ๑๐๐. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.

สำนักงาน ก.พ. การบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน. คู่มือการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐาน
ทางจริยธรรมข้าราชการพลเรือน. นนทบุรี : สำนักงาน ก.พ., ๒๕๕๔.